

Posudek oponenta diplomové práce

Katedra: Ekonomiky

Student: Bc. Veronika Schreiberová

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Název diplomové práce: Posouzení dopadu investice na region

Oponent diplomové práce: Ing. Lukáš Melecký

Povolání oponenta: Odborný asistent, Katedra evropské integrace, Ekonomická fakulta, VŠB-TU Ostrava

Hodnocení práce:

Volba tématu práce a její význam: (2) vhodné a významné téma

Komentář: Tématem diplomové práce studentky je posouzení dopadů vybrané investice tj. dokončení vltavské vodní cesty z Českých Budějovic směrem na Týn nad Vltavou. Vzhledem k tomu, že projekt je ve své investiční a také provozní fázi většinou financován z veřejných zdrojů (EU, SFDI), je otázka posuzování vhodnosti realizace investice včetně jeho socio-ekonomických dopadů na region více než na místě. V rámci specifických podmínek Jihočeského kraje a jeho podmínek pro rozvoj infrastruktury je pak volba tématu v širších souvislostech rovněž zcela oprávněná a vhodná.

Formulace cílů práce: (3) cíle byly formulovány dostatečně

Komentář: Cíl práce je obsažen v úvodu (s. 10) a spočívá v analýze dopadu vybrané investice na region z mikroekonomického a makroekonomického pohledu. Samotné naplnění cíle práce je předmětem čtvrté a páté kapitoly diplomové práce. Stěžejní je pak kapitola pátá, která mapuje investiční a provozní fázi projektového záměru z hlediska tvorby nákladů a výnosů plynoucích z investice. Za nevhodný, v tomto kontextu, lze považovat makroekonomický přístup k hodnocení zvolené investice prostřednictvím použití konceptu daňové kvóty. Daňová kvóta je sice makroekonomickým ukazatelem, avšak zpravidla bývá prezentována jako podíl daní na hrubém domácím produktu tzn., že představuje ve skutečnosti podíl hrubého domácího produktu, který se přerozděluje prostřednictvím veřejných rozpočtů a používá se zpravidla pro mezinárodní srovnání. V práci není explicitně vyjádřena přidaná hodnota projektu z hlediska tvorby regionálního hrubého domácího produktu Jihočeského kraje či celé ČR. Tudíž není zřetelný ani výpočet daňové kvóty, jejíž hodnota byla spočítána ve výši 39,2 % (s.72), což je, podle OECD, hodnota složené daňové kvóty ČR za rok 2002. Spíše než o makroekonomických dopadech by bylo vhodnější hovořit o dopadech regionálních tj. mezzoeconomických.

Metodika zpracování: (3) částečně vhodně zvolena a formulována

Komentář: Obecný metodický postup zpracování diplomové práce byl zvolen logicky a dle ustálených zvyklostí, neboť studentka postupuje od teoretických aspektů k praktickému řešení, od celku k částem a volí převážně deskriptivní přístup k řešení problému. Z hlediska zvolených a použitých vědeckých metod (abstrakce, analýza, syntéza), které nejsou sice přímo definovány v metodologické části práce či v úvodu, lze metodiku zpracování rovněž považovat za správně zvolenou. V praktické rovině je z hlediska konkrétních nástrojů pro hodnocení projektů využita metodika Cost-Benefit analýzy, jako klasického aparátu pro hodnocení finančního a ekonomického dopadu projektu, jež je financován z veřejných zdrojů.

Práce s daty a informacemi: (2) použitá data aktuální, práce s informacemi dostatečná vzhledem k tématu

Komentář: V aplikační části diplomové práce studentka pracuje s kategorií nákladů (investiční náklady, provozní náklady), které převzala od nositele projektového záměru tj. Ředitelství vodních cest a dále s příjmy plynoucími z investice v rámci provozní fáze. Pro analýzu příjmů byly použity informace stanovené na základě vlastního šetření (zjištění) a byly stanoveny ceny jízdného po vzoru obdobných projektů realizovaných v ČR, jak je uvedeno na s. 65. Na tomto místě by bylo vhodné uvést o jaké obdobné projekty se jednalo a dále je nutno položit si otázku, proč studentka nepracovala s odhadem stanovených předpokládaných cen jízdného ze strany nositele (realizátora) projektového záměru. Z tabulek na s. 65 - 71 vyplývá, že jde o vlastní stanovení úrovně příjmů z provozu v jednotlivých úsecích celého investičního záměru. Je nutné si uvědomit, že stanovení předpokládané výše provozních výnosů zcela ovlivňuje výslednou hodnotu čistého CF v provozní fázi a tím také i výsledné (celkové) hodnocení finanční analýzy.

Celkový postup řešení: (3) postup řešení vykazuje některé chyby a opominutí

Komentář: Celkový zvolený postup řešení dopadu projektu na region je správný. V některých krocích jsou však faktické nedostatky a zvolené postupy nejsou zcela adekvátní. Klíčovým nedostatkem z hlediska postupu řešení je přílišné zjednodušení provedené CBA analýzy. Na s. 29 autorka vhodně uvádí běžný postup zpracování této analýzy v 11 krocích. Otázkou tedy zůstává, proč tyto jednotlivé kroky, stanovené v teoretické části diplomové práce, nebyly v praxi využity a naplněny. Při dodržení všech kroků a postupů CBA analýzy bychom dostali mnohem přesnější a sofistikovanější výsledky, které se neomezují jen na prosté srovnání ocenitelných nákladů a výnosů v podobě výpočtu čistého (finančního) cash flow. Zmiňovaná ekonomická analýza ve skutečnosti nebyla provedena vůbec (ani v náznaku). Je škoda, že se autorka nepokusila nefinanční přínosy uvedené na s. 76 kvantifikovat a vyčíslit pomocí známých metod v peněžních jednotkách. Kapitola 5.4 zabývající se zhodnocením na základě ekonomické analýzy je pak zcela mylně pojmenována, protože dle obsahu kapitoly se nejedná o ekonomickou, ale právě finanční analýzu. Výpočty kritériálních ukazatelů finanční efektivity uvedené na s. 79 jsou zjednodušeny na pouhé výsledky, bez uvedení bližšího konkrétního postupu (vzorce) výpočtu a tudíž není prokazatelně doloženo, že autorka je seznámena s konkrétním postupem výpočtu těchto kritériálních ukazatelů. To snižuje věrohodnost celkových výsledků finanční analýzy.

Teoretické zázemí autora: (2) autor některé významné autory opomněl a zná teorii dané problematiky

Komentář: Teoretické zázemí a východiska zkoumaného problému jsou popsány dostatečně a na solidní úrovni. Autorka se zabývá jak vymezením základních pojmů týkajících se investic, tak především metod hodnocení investic. Při formulaci teoretických závěrů se opírá jak o domácí, tak zahraniční odbornou literaturu. Výtkou zůstává již výše uvedené a to absence konkrétních formulací (vzorců) postupu výpočtu vybraných kritériálních ukazatelů finanční analýzy. V rámci kapitoly 2, jež pojednává o metodách hodnocení investic, postrádám také rozdělení metod z hlediska časové hodnoty peněz, tj. na metody (ukazatele) nediskontované a diskontované. Z ukazatelů použitých pro výpčty na s. 79 chybí v teoretické části metodologický aparát pro výpočet indexu rentability. Obecně se dá říci, že ve struktuře použité literatury převažuje literatura zaměřující se na obecnou ekonomii (mikroekonomie, makroekonomie) a autorka nepracovala dostatečně s aplikační literaturou a metodickými manuály, které se věnují ekonomické a finanční analýze projektů, jak v obecné rovině, tak v podmínkách strukturálních fondů EU, jako např. Růžičková, P.: Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi (2007), Kislingerová, E. - Hnilica, J.: Finanční analýza krok za krokem (2005) či Sieber, P.: Analýza nákladů a přínosů – metodická příručka pro SROP (2004) a metodické

manuály Ministerstva pro místní rozvoj ČR týkající se základních principů přípravy projektů spolufinancovaných ze strukturálních fondů EU. Zarážející také je, že v seznamu literatury chybí zdroje věnující se teoretickým východiskům projektů a projektového řízení.

Práce s odbornou literaturou (citace, norma): (1) autor dodržel naprosto správně citační normu

Komentář: Z hlediska práce s odbornou literaturou je možné konstatovat, že autorka dodržela všechny formální požadavky dané normou ČSN ISO 690 (690-1) a vnitřními předpisy univerzity. Je dostatečně využit také citační aparát ve formě poznámek pod čarou. Snad pouze termín "seznam internetové literatury" (s. 83) není příliš vhodně použit. Nabízí se např. uvedení termínu "elektronické publikace".

Úroveň jazykového zpracování: (2) práce je jazykově zpracována na standardní úrovni

Komentář: Jazyková stránka předložené diplomové práce je na standardní úrovni a neobsahuje závažnější chyby či nedostatky.

Přesnost formulací a práce s odborným jazykem: (2) autor má dostatečný pojmový aparát

Komentář: Při zpracování teoretické části diplomové práce byl zvolen vhodný odborný jazyk a autorka, i na základě prostudované literatury, používá dostatečné množství obecně známých a rozšířených termínů. Postrádám však, jak je již uvedeno výše, použití terminologie vztahující se k projektům a metodikám tvorby projektů jak v obecné rovině, tak na úrovni strukturálních fondů EU.

Formální zpracování - celkový dojem: (2) práce je formálně v pořádku, celkový dojem je dobrý

Komentář: Formální stránka práce je na dobré úrovni. Práce neobsahuje, kromě výše uvedených faktických (obsahových) nedostatků žádné závažnější chyby. Průvodní zpráva je ve své analytické části doplněna řadou tabulek, které jsou zpracovány přehledně a v jednotném grafickém formátu. Za přínosný považuji také zvolený obrázkový aparát, kde předložené fotografie dokumentují dosavadní průběh realizace zvoleného projektového záměru. Kapitola 4 však obsahuje těchto obrázků (fotografií) až příliš a bylo by vhodnější umístit je do přílohové části diplomové práce. Je škoda, že předložená práce neobsahuje žádné přílohy. Diplomová práce tohoto praktického zaměření přímo nabádá k bohatému přílohovému aparátu, který by vhodně a detailněji doplnil rámec hodnoceného projektového záměru.

Splnění cílů práce: (4) cíle práce byly jen částečně splněny

Komentář: Cíl práce, stanovený na s. 10, byl v obecném měřítku z velké části naplňen. V praktické části se autorce podařilo vhodně zmapovat hodnocení projektu z pohledu Ředitelství vodních cest ČR, tedy z pohledu mikroekonomického. Avšak makroekonomické hodnocení dopadu investice na region bylo popsáno pouze kvalitativně. Konkrétní přínos pro region nebyl vyčíslen ani zkoumán z pohledu vybraných ukazatelů výstupu a výsledku projektu. Domnívám se tedy, že analýza dopadu vybrané investice na region nebyla z makroekonomického pohledu provedena a dílčí cíl diplomové práce tak naplňen nebyl.

Formulace závěrů práce: (4) závěry jsou částečně formulovány, avšak nejsou významné pro další využití

Komentář: Závěry diplomové práce jsou formulovány na s. 80-81. Autorka zde uvádí skutečnost, že realizace projektu je přímo závislá na poskytnutí dotací z EU (pravděpodobně ERDF a FS). Celkové hodnocení investice a jeho dopadu na region je formulováno na základě výsledků CBA analýzy

(zjednodušeně dle kritériálních ukazatelů). Autorka zmiňuje výhody a nevýhody realizace projektu. Postrádám však vlastní názor autorky na realizovatelnost daného projektu. V samotném závěru práce se autorka krátce, dosti subjektivně, vyslovuje v neprospěch smysluplnosti realizace projektu v kontextu preference potřeb silniční infrastruktury města České Budějovice. Závěr práce tak působí poněkud nejednoznačně.

Odborný přínos práce a její praktické využití: (3) práce je po odborné a praktické stránce využitelná

Komentář: Přínosy práce a jejich využitelnost jsou, vzhledem ke zjednodušenému pohledu na finanční a ekonomickou analýzu a ex-post povaze provedených hodnocení, diskutabilní. Je nutné si položit otázku, zda mohou formulované výstupy a závěry práce zpětně ovlivnit již samotnou probíhající realizaci projektu či změnit nastavení provozní fáze projektu. V případě kladné odpovědi na tuto otázku, pak mohou být výstupy práce využitelné zejména pro Ředitelství vodních cest ČR.

Celkové hodnocení práce:

Návrh hodnocení práce známkou: dobře

Doporučuji práci k obhajobě: ANO

Otázky k obhajobě:

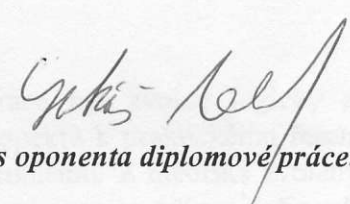
Otázka 1: V práci není jednoznačně definována vazba projektu na zvolený programový dokument strukturálních fondů EU. Mohla by tedy studentka uvést přes jaký operační program, prioritní osu a oblast podpory byla projektová žádost podána a v jakém časovém období. Z jakých fondů EU byla poskytnuta dotace pro daný projekt? Jaká byla celková výše způsobilých výdajů projektu?

Otázka 2: Naplňoval tento projekt podmínky pro zařazení do kategorie tzv. velkých projektů (Major projects) z hlediska způsobilosti pro čerpání prostředků z Fondu soudržnosti?

Další připomínky, vyjádření a náměty k obhajobě práce resp. k jejímu dalšímu využití:

Kromě připomínek výše uvedených mám zásadní připomínku k pojetí dotace z EU na investiční výdaje jako na příjem z investice (s. 70). V běžných analýzách typu CBA není možné zahrnovat dotaci z fondů EU do kategorie příjmů z investice!

Datum: 11. 05. 2010

Podpis oponenta diplomové práce: